O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Butun makkajo‘xori (jo‘xori) uni uchun standart

(CODEX STAN 154:1985, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

Toshkent

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2026-yil 25-fevraldagi 6/XSt-26-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart CODEX STAN 154:1985 “Standard for whole maize (corn) meal” xalqaro standartning matni bilan aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standartni va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish, qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarda chop etiladi.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo‘llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

2023 yilgi o‘zgartirishlar

2023 yil dekabr oyida bo‘lib o‘tgan Kodeks Alimentarius Komissiyasining qirq oltinchi sessiyasida qabul qilingan qarorlarga muvofiq, **Ilovaga** o‘zgartirishlar kiritildi.

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Butun makkajo‘xori (jo‘xori) uni uchun standart

Стандарт на цельнозерновую кукурузную муку (из кукурузы)

Standard for whole maize (corn) meal

Amalga kiritish sanasi 25.03.2026-yil

1 Qo‘llanish doirasi

1.1 Ushbu standart 2.1-bo‘limda tavsiflanganidek, oddiy makkajo‘xori donlaridan tayyorlangan va bevosita inson iste’moli uchun mo‘ljallangan butun makkajo‘xori uniga tadbiq etiladi.

1.2 Ushbu standart quyidagilarga tadbiq etilmaydi: maydalangan makkajo‘xori uni, boyitilgan makkajo‘xori uni, makkajo‘xori unlari, makkajo‘xori yormasi, tez tayyorlanadigan yorma, hom yormasi, o‘z-o‘zidan ko‘tariluvchi makkajo‘xori unlari, elangan makkajo‘xori unlari, makkajo‘xori parchalari va boshqa iste’molga tayyor makkajo‘xori asosidagi nonushta mahsulotlari, makkajo‘xori yorma-parchalari hamda ishqoriy ishlov berilgan makkajo‘xori mahsulotlari.

1.3 Ushbu standart pivo ishlab chiqarishda qo‘shimcha xomashyo sifatida ishlatiladigan makkajo‘xori uniga, kraxmal ishlab chiqarish va boshqa sanoat maqsadlarida qo‘llaniladigan makkajo‘xori uniga, shuningdek, hayvonlar uchun yem sifatida mo‘ljallangan makkajo‘xori uniga tadbiq etilmaydi.

2 Tasnif

Butun makkajo‘xori uni — bu to‘liq yetilgan, yangi unmagan, butun makkajo‘xori donlaridan tayyorlangan oziq-ovqat mahsuloti bo‘lib, bunda butun dona kerakli noziklikka qadar maydalanadi. Tayyorlash jarayonida maydalangan donning yirik zarrachalari ajratilishi, qayta maydalanishi va ajratilgan barcha materiallar bilan yana birlashtirilishi mumkin.

3. Asosiy tarkibiy va sifat omillari

3.1 Sifat omillari – umumiy

3.1.1 Butun makkajo‘xori uni inson iste’moli uchun xavfsiz va yaroqli bo‘lishi kerak.

3.1.2 Butun makkajo‘xori uni g‘ayrioddiy ta’m va hidlardan, shuningdek, tirik hasharotlardan holi bo‘lishi kerak.

3.1.3 Butun makkajo‘xori uni sog‘liq uchun xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdorda iflosliklardan (hayvon kelib chiqishidagi aralashmalar, jumladan o‘lik hasharotlar) holi bo‘lishi kerak.

3.2 Sifat omillari – maxsus

3.2.1 Namlik miqdori: maksimal 15,0 % (m/m)

Rasmiy nashr

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Iqlim sharoiti, tashish va saqlash muddati bilan bog‘liq holda ayrim manzillar uchun namlikning pastroq chegaralari talab qilinishi mumkin.

4. Ifloslantiruvchilar

4.1 Og‘ir metallar

Butun makkajo‘xori uni inson salomatligi uchun xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdorda og‘ir metallardan holi bo‘lishi kerak.

4.2 Pestitsid qoldiqlari

Butun makkajo‘xori uni ushbu mahsulot uchun Kodeks Alimentarius Komissiyasi tomonidan belgilangan maksimal qoldiq darajalariga muvofiq bo‘lishi kerak.

4.3 Mikotoksinlar

Butun makkajo‘xori uni ushbu mahsulot uchun Kodeks Alimentarius Komissiyasi tomonidan belgilangan maksimal mikotoksin me’yorlariga muvofiq bo‘lishi kerak.

5. Gigiyena

5.1 Ushbu standart qoidalari bilan qamrab olingan mahsulot Kodeks Alimentarius Komissiyasi tomonidan tavsiya etilgan oziq-ovqat gigiyenasining umumiy tamoyillari (CXC 1-1969)[1] va mazkur mahsulotga taalluqli boshqa amaliyot kodekslarining tegishli bo‘limlariga muvofiq tayyorlanishi va muomala qilinishi tavsiya etiladi.

5.2 Yaxshi ishlab chiqarish amaliyoti doirasida, imkon qadar mahsulot begona aralashmalardan holi bo‘lishi kerak.

5.3 Tegishli namuna olish va tekshirish usullari bilan sinovdan o‘tkazilganda, mahsulot:

– sog‘liq uchun xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdorda mikroorganizmlardan holi bo‘lishi;

– sog‘liq uchun xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan parazitlardan holi bo‘lishi; va

– tarkibida mikroorganizmlardan kelib chiqadigan, sog‘liq uchun xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan miqdorda hech qanday modda saqlamasligi kerak.

6. Qadoqlash

6.1 Butun makkajo‘xori uni mahsulotning gigiyenik, oziqlanishga oid, texnologik va organoleptik xususiyatlarini saqlab qoladigan idishlarda qadoqlanishi kerak.

6.2 Idishlar, shu jumladan qadoqlash materiallari, mo‘ljallangan foydalanish maqsadi uchun xavfsiz va yaroqli moddalardan tayyorlangan bo‘lishi kerak. Ular mahsulotga hech qanday zaharli modda yoki nomaqbul hid va ta’m bermasligi lozim.

6.3 Agar mahsulot qoplarda qadoqlangan bo‘lsa, qoplar toza, mustahkam hamda mahkam tikilgan yoki ishonchli tarzda yopilgan bo‘lishi kerak.

7. Tamg‘alash

Oldindan qadoqlangan oziq-ovqat mahsulotlarini tamg‘alash bo‘yicha umumiy standart (CXS 1-1985) talablariga qo‘shimcha ravishda quyidagi maxsus qoidalar qo‘llaniladi:

7.1 Mahsulot nomi

STANDARTLAR INSTITUTI AVTOMATIK TARJIMASI · 23.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Yorliqda ko‘rsatiladigan mahsulot nomi “butun makkajo‘xori (jo‘xori) uni” bo‘lishi kerak.

7.2 Chakana savdo uchun mo‘ljallanmagan idishlarni tamg‘alash

Chakana savdo uchun mo‘ljallanmagan idishlar bo‘yicha ma’lumotlar idishning o‘zida yoki unga ilova qilinadigan hujjatlarda ko‘rsatilishi kerak. Biroq mahsulot nomi, to‘p identifikatsiyasi hamda ishlab chiqaruvchi yoki qadoqlovchining nomi va manzili idishda majburiy tarzda ko‘rsatilishi lozim. Shu bilan birga, to‘p identifikatsiyasi hamda ishlab chiqaruvchi yoki qadoqlovchining nomi va manzili ularni ilova qilinadigan hujjatlar bilan aniq bog‘lash imkonini beradigan identifikatsiya belgisi bilan almashtirilishi mumkin.

8. Tahlil va namuna olish usullari

Ushbu standart talablariga muvofiqlikni tekshirish uchun mazkur standart qoidalariga tegishli bo‘lgan tahlil va namuna olishning tavsiya etilgan usullari (CXS 234-1999)da keltirilgan tahlil va namuna olish usullaridan foydalaniladi.

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Ilova

Bir nechta omil chegaralari va/yoki tahlil usullari keltirilgan hollarda, foydalanuvchilarga tegishli chegara va tahlil usulini aniq belgilash qat’iyan tavsiya etiladi.

Omil / Tavsif	**Chegara**	**Tahlil usuli**
Kul	Maks.: quruq massa hisobida 3,0 %	8-bo‘limga qarang
Oqsil (N × 6,25)	Min.: quruq massa hisobida 8%	8-bo‘limga qarang
Xom yog‘	Min.: quruq massa hisobida 3,1%	8-bo‘limga qarang
Donadorlik	Butun makkajo‘xori unining **95 %** yoki undan ko‘prog‘i 1,70 mm elakdan o‘tishi kerak – va 45 % yoki undan ko‘prog‘i 0,71 mm elakdan o‘tishi kerak va – – Butun makkajo‘xori unining 35 % yoki undan kamrog‘i 0,212 mm elakdan o‘tishi kerak	8-bo‘limga qarang

Izohlar:

1. FAO va JSST. 1969. *Oziq-ovqat gigiyenasining umumiy tamoyillari*. Kodeks Alimentarius amaliyot kodeksi, № CXC 1-1969. Kodeks Alimentarius Komissiyasi. Rim.

2. FAO va JSST. 1985. *Oldindan qadoqlangan oziq-ovqat mahsulotlarini tamg‘alash bo‘yicha umumiy standart*. Kodeks Alimentarius standarti, № CXS 1-1985. Kodeks Alimentarius Komissiyasi. Rim.

3. FAO va JSST. 1999. *Tahlil va namuna olishning tavsiya etilgan usullari*. Kodeks Alimentarius standarti, № CXS 234-1999. Kodeks Alimentarius Komissiyasi. Rim.

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI

Bibliografik ma’lumotlar

SMT: 67.060

STANDARTLAR INSTITUTI #WQ8VONG0SO - 25.09.2026 O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGI VAZIRLIGI